

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Психологія сім'ї**

Освітня програма : Психологія

Спеціальність : 053 Психологія

Галузь знань : 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 3 від “26” вересня 2019 р.

м. Коломия - 2019

## **ЗМІСТ**

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

| <b>1. Загальна інформація</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Психологія сім'ї                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Викладач (-і)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Микитюк Галина Юріївна                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Контактний телефон викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 0950021074                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>E-mail викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | g-mikityuk@ukr.net                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Формат дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Заочна форма/ дистанційне навчання                                                                                                                                                                                                |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 90                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <a href="http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&amp;action=ReviewOneCourse&amp;id_cat=63&amp;id_cou=6615">http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&amp;action=ReviewOneCourse&amp;id_cat=63&amp;id_cou=6615</a> |
| <b>Консультації</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Консультації до самостійної роботи студентів проводиться на практичних заняттях (тривалість – не фіксована, залежить від потреб студента) проводиться у межах робочого часу викладача), консультація до екзамену – 1 год .        |
| <b>2. Анотація до курсу</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                   |
| Психологія сім'ї - як окрема дисципліна вивчає психічні закономірності людської поведінки, які визначені фактором участі людей в сім'ї. Предмет - специфіка психологічного підходу до вивчення сім'ї як системи міжособистісних взаємодій, її структури (статеві-віковою і рольовою) та функцій (захист індивіда від маніпулятивних впливів суспільства і пристосування його до життя в цьому суспільстві). Об'єкт- сім'я як система та члени родини.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>3. Мета та цілі курсу</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Мета навчальної дисципліни:</b> “Психологія сім'ї” є ознайомити студентів з історією розвитку представлень про родину, сутність сучасної родини і шлюбу, різними аспектами подружніх взаємин (конфлікти, розводи, критичні крапки розвитку родини, особливості становлення особистості дитини в різних родинах), умовами формування і способами підтримки благополучних відносин у родині.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>4. Результати навчання (компетентності)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p align="center"><b>4. Результати навчання (компетентності)</b></p> <p><b>Загальні компетентності:</b></p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, самостійно.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативних актів, регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись.</p> <p><b>Фахові компетентності:</b></p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту населення.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p><b>Програмні результати навчання:</b></p> |                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в професійних завдань.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги.</p> <p>ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають різні культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> | в кон |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|

| 5. Організація навчання курсу                                                                                                                                                                      |                            |                                                  |                                                                        |                |                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|----------------|-------------------------------------------------------|
| Обсяг курсу                                                                                                                                                                                        |                            |                                                  |                                                                        |                |                                                       |
| Вид заняття                                                                                                                                                                                        |                            | Загальна кількість годин                         |                                                                        |                |                                                       |
| лекції                                                                                                                                                                                             |                            | 8                                                |                                                                        |                |                                                       |
| семінарські заняття / практичні / лабораторні                                                                                                                                                      |                            | 2                                                |                                                                        |                |                                                       |
| самостійна робота                                                                                                                                                                                  |                            | 80                                               |                                                                        |                |                                                       |
| Ознаки курсу                                                                                                                                                                                       |                            |                                                  |                                                                        |                |                                                       |
| Семестр                                                                                                                                                                                            | Спеціальність              | Курс<br>(рік навчання)                           | Нормативний /<br>вибірковий                                            |                |                                                       |
| 5                                                                                                                                                                                                  | Психологія                 | 3                                                | Нормативний                                                            |                |                                                       |
| Тематика курсу                                                                                                                                                                                     |                            |                                                  |                                                                        |                |                                                       |
| Тема, план                                                                                                                                                                                         | Форма<br>заняття           | Література                                       | Завдан<br>ня, год                                                      | Вага<br>оцінки | Термін<br>виконання                                   |
| <b>Тема 1.</b><br><b>ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї ЯК НАУКА</b><br>План: 1. Актуальність вивчення психології сім'ї.<br>2. Об'єкт, предмет та завдання психології сім'ї.<br>3. Методи вивчення психології сім'ї. | Лекція, самостійна робота; | № 1, 2, 3 із списку рекомендованої літератури;   | Підготовка конспекту по темі, виконання індивідуальних завдань, 2 год. |                | Упродовж семестру, згідно з розкладом занять,екзамен; |
| <b>Тема 2.</b><br><b>ІСТОРІЯ ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН</b><br>План: 1. Розвиток шлюбних відносин. 2. Національні особливості сімейних відносин. 3. Українська родина.                               | Лекція, самостійна робота; | № 2, 4, 5,6 із списку рекомендованої літератури; | Підготовка конспекту по темі, виконання індивідуальних завдань, 2 год. |                | Упродовж семестру, згідно з розкладом занять,екзамен; |
| <b>Тема 3.</b><br><b>Повна характеристика сучасної сім'ї.</b>                                                                                                                                      | Лекція, самостійна робота; | № 10, 3, 5 із списку                             |                                                                        |                | Упродовж семестру, згідно з                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                               |                                                 |                                                                        |  |                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|--|------------------------------------------------------|
| План: 1. Сім'я як система та мала група. 2. Функції сім'ї. 3. Типології сімей. 4. Нетрадиційні (особливі сім'ї). 5. Альтернативні форми шлюбно-сімейних відносин.                                                                                                                               |                                               | рекомендовано ї літератури;                     |                                                                        |  | розкладом занять,екзамен                             |
| <b>Тема 4.</b><br><b>СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СІМ'Ї</b><br>План: 1. Структура сім'ї 2. Характеристика структурних елементів сім'ї: 2.1. Чисельний і персональний склад сім'ї. 2.2. Сімейні правила. 2.3. Сімейні ролі. 2.4. Сімейні підсистеми. 2.5. Межі сім'ї. 2.6. Міфи і легенди | Лекція, практичне заняття, самостійна робота; | № 9, 7, 6 із списку рекомендовано ї літератури; | Підготовка конспекту по темі, виконання індивідуальних завдань, 2 год. |  | Упродовж семестру, згідно з розкладом занять,екзамен |

#### 6. Система оцінювання курсу

|                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Загальна система оцінювання курсу      | Оцінювання здійснюється за національною ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 25 балів за самостійну роботу; 50 балів за екзамен. <a href="https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-proorhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykhdokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-%e2%84%96447-vid-24.07.2015r..pdf">https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-proorhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykhdokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-%e2%84%96447-vid-24.07.2015r..pdf</a> |
| Вимоги до письмової роботи             | Перед написанням письмової роботи у форматі тестів, контрольної роботи, самоаналізу тощо студенти отримують завдання та посилання на навчально-методичну й наукову літературу для самостійної підготовки.<br>Виконання індивідуальних завдань покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (аналіз, порівняння, конкретизація, узагальнення, класифікація, синтез тощо), а також творчі здібності, комунікативний потенціал, здатність до самоорганізації, що виявляється у спроможності репрезентувати опрацьований матеріал.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Семінарські заняття                    | Оцінюються за п'ятибальною системою. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь у дискусії, творчий підхід до вирішення сформульованих завдань.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Умови допуску до підсумкового контролю | Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

#### 7. Політика курсу

Тематика курсу спрямована на усвідомлення актуальних проблем і пошук шляхів їх вирішення, загострення уваги на суперечностях. Політика курсу «Психологія сім'ї» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, виконати творчу роботу, виконати тестові завдання). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму).  
(<https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf>)

## **8. Рекомендована література**

### **Базова**

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001.-96 с.
2. Кравець В. Психологія сімейного життя: В 2-х ч. - Тернопіль, 1995. – 695 с.
3. Шнейдер Л.Б. Психология семейных отношений. Курс лекций. – М.: ЭКСМО- Пресс, 2000. –512 с.
4. Варга А.Я. Системная семейная психотерапия. Краткий лекционный курс. – СПб: Речь, 2001. – 144 с.
5. Головнева И.В. Изменение традиционных внутрисемейных ролей: новые модели поведения и конфликты //Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 4. – С.12-16.
6. Психология семейных отношений с основами семейного консультирования. Учебное пособие./ [Под ред. Е.Г. Силяевой. - М.: АКАДЕМ'А, 2002. - 192 с.
7. Сатир В. Как строить себя и свою семью. – М.: Педагогика-пресс, 1992. – 190 с.
8. Л.Б. Психология семейных отношений. Курс лекций. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. –512 с.
6. Эйдемиллер Э.Г., Юстицкис В.В. Психология и психотерапия семьи. – СПб.: Питер, 2008. – 672 с.
9. Кравець В. Психологія сімейного життя: В 2-х ч. - Тернопіль, 1995. – 695 с.
10. Шнейдер Л.Б. Семья и брак в истории общества: качественная и количественная эволюция семейных отношений // Психология семейных отношений. Курс лекций. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. – С. 53-68.

**Викладач Микитюк Галина Юріївна**